

IGNAS STAŠKEVIČIUS

Pokalbiai iš esmės

PASAULIS JŪ AKIMIS

Sofoklis

Vilnius, 2021

Turinys

Pokalbininko žodis / 7

Alan Lightman: „Dievas nelenda į pasaulį su savo stebuklais“ / 9

Christoph Schäfer: „Moneta gali sustoti ant briaunos“ / 31

Kęstutis Staliūnas: „Grožis gimsta, kad Visata grįžtų į ramybės būseną“ / 53

Artūras Jukna: „Nieko neįsidėsi, nieko neišsineši“ / 71

Džampa Tinlėjus: „Mielaširdystę svarbu pagrįsti filosofija“ / 89

Glenn H. Mullin: „Nėra energijos be proto, o proto – be energijos“ / 107

Bodhi Dhama Zendži: „Jokių paaiškinimų!“ / 135

Cvi Lešem: „Stengiuosi pasiekti artumą su Dievybe“ / 151

Holger Lahayne: „Mumyse nėra ko nors dieviško“ / 171

Vladimir Maikov: „Kvėpavimas man yra žodis iš didžiosios K“ / 193

Victor de Munck: „Gyvenimo prasmė – pažaisti“ / 209

Mykolas Drunga: „Aš sužlugdžiau revoliuciją“ / 237

Nomeda Kazlauskas: „Mumis groja kažkas iš aukščiau“ / 261

Joanne Harris: „Perdėm žmogiška laikyti save pasaulio bamba“ / 277

David Grossman: „Juokas pergali dusulį“ / 289

Viktorija Daujotytė-Pakerienė: „Tai, ko kitaip būti negali, nėra buvę,
nėra ir nebus“ / 301

Spyros Makridakis: „Tėra du scenarijai: arba žmonės taps kompiuterių
augintiniais, arba kiborgais“ / 319

Kamryar Hedayat: „Žmogų įgalina jo sąmonės ir fiziologijos postūmiai“ / 335

Lina Basel-Salmon: „Bent jau žinosi, ko laukti“ / 347

Artūras Petronis: „Tau suteikiama galimybė nustepti“ / 369

Osvaldas Rukšėnas: „Duok Dieve, sumodeliuokite jus vieną neuroną“ / 403

Urtė Neniškytė: „Smegenys yra be galo keistos“ / 419

Gabija Laubner: „Daryk, sakyk! Pasakyk, kad tu jį myli, pasakyk,
kad tau gera kartu“ / 435

Asmenvardžių rodyklė / 448

Pokalbininko žodis

Nepatogu brukti savo knygą, tačiau dėl šios esu ramus. Joje glūdi lobynas, kuriuo smagu dalintis, nes pokalbiuose atgyja ne mano, o pašnekovų išmintis.

Kalbintieji mokslininkai, mąstytojai ir kūrėjai sukaupė patirties, įgalinančios pažvelgti į pasaulį skvarbiau, nei esame įpratę. Dirbdami savo darbus jie drąsiai neria į nekasdienes praktikas, kuriose praverčia ypatingos sąvokos: laikas, erdvė, Visata, begalybė, siela, Dievybė. Šie žmonės nuolat jaučia tokius dalykus ar bent laiko juos akiratyje.

Štai Kęstutis Staliūnas ir Artūras Petronis užsieniuose dirba lyg laiko skulptoriai. Negalime paliesti ne tik vaivorykštės, bet ir stalo – sutaria budizmo gešė Džampa Tinlėjus ir fizikos profesorius Artūras Jukna. Vladimiras Maikovas semiasi įkvėpimo iš begalybės. Kažkas iš aukščiau groja Nomedos Kazlaus instrumentu.

Kai Visata sparčiai plečiasi, negalime atsilikti. Kasdien aprėpiame vis daugiau pasaulio. Neuromokslininkai nustato, kad smegenyse svarbūs ne tik neuronai, bet ir glijos ląstelės, epigenetikai pamato, kaip daug lemia ne tik genai, bet ir anksčiau neįvertinti jų priedai. Menininkai šviežiai užčiuopia aklos lemties ir laisvos valios sankirtas.

Linkiu džiugiai ir šviesiai puoselėti asmeninį pasaulėvaizdį.

Ignas Staškevičius

Joanne Harris

”

Perdēm žmogiška
laikyti save pasaulio
bamba

Joanne Harris (g. 1964 m.) – rašytoja,
išgarsėjusi su „Šokoladu“.

Kalbėjomės Vilniuje 2018-ųjų rudenį.

Sakykite, ar jaučiatės susikūrusi asmeninį pasaulėvaizdį?

Koks įdomus klausimas.

Taip. Tik nemanau, kad jis išbaigtas. Netikiu, kad apskritai kieno nors pasaulėvaizdis yra visiškai išsamus. Visada žvelgiu į pasaulį savotiškai, palengva man pavyko gerokai praplėsti pasaulėvaizdį, tačiau vis dar pildau ir vystau tą požiūrį.

Įdomu. Gal galėtumėte kiek išsamiau papasakoti, nuo ko pradėjote ir kaip jį plečiate?

Tai nusakyti nelengva, nes požiūris juk priklauso nuo to, į ką žvelgiame. Turiu politinę pasaulėžiūrą, literatūros pasaulio vaizdą, pastebiu skirtingas kultūras ir jų sąsajas. Jei išsuktumėte man ranką ir įkišęs plaštaką į verdantį vandenį reikalautumėte, kad išspausčiau savo pasaulėvaizdį keliais aiškiais sakiniais, turbūt prisiminčiau, jog manyje maišosi dvi kultūros. Nuo mažens pajutau, kad jų sandūros yra įmanomos ir net būtinos, nors kai kam tokias sankirtas nelengva tverti.

Egzistuoja universalūs bendrystės tiltai, nulemiantys mūsų gebėjimus kurti ir pasakoti istorijas. Aš labai tikiu, kad pasakojimai gelbsti sutaikant žmones, kad jie išlaisvina empatiją. Esu tuo tikra kaip rašytoja, buvusi švietėja. Mes kiekvienas turime kuo pasidalinti, tiesiog privalome išsipasakoti.

Kiekvienas pasakojimas turi siužetą...

Ko gero, taip.

Ar galite paaiškinti, kodėl svarbūs jūsų asmeninės istorijos siužeto posūkiai ištiko būtent taip, kaip juos atsimenate?

Klausiame apie kūrybą ar gyvenimą?

Nežinau. Turbūt neįmanoma tų dalykų griežtai atskirti.

Nebūtinai. Matote, kūrybiniam pasakojimui būdingos tam tikros taisyklės. Jos ne visuomet atitinka gyvenimišką patirtį.

Gerai.

Gyvenime daug ką lemia atsitiktinumas. Daugelis įvykių nepriklauso nuo kokio nors poveikio, jie tiesiog taip nutinka.

Dažnai gyvenimas ir kūrinys eina greta. Rašydama labai dažnai pasakojimui suteikiu tokį ritmą ar jame sutveriu tokį dėsningumą, kokio tikrame gyvenime niekaip neaptiktume. Ką nors kurdama dalijuosi savo patirtimi taip, kad ji ne tik meniškai, bet ir emociškai jaudintų skaitytojus. O kasdienybė juk gana retai sukelia meninį arba emociinį jaudulį.

Prie gyvenimo dar sugrįšime, dabar aptarkime kūrybos lauką. Ar pradėdama romaną, žinote, kuo jis baigsis?

Ne visada. Tai primena pasivaikščiojimą miške. Daugmaž nutuokiu, kur į jį įlįsiu ir kaip teks išeiti, numanau, kokių grožybių išvysiu pakeliui, tačiau tiksliau nežinau, kokius žmones susitiksiu, su kokiais netikėtumais susidursiu tankmėje. Nesu tikra, kaip į kūrinį įsibraus mano dabartis, kitos aplinkybės. Labai dažnai paleidžiu rašymą sruventi savaime, tuomet man svarbūs dalykai patys ten išterpia. Tai nenuspėjama.

Taigi, prieš pradėdama nešiojuosi galvoje keletą esminių gairių, bet ne visą romano architektūrą. Man patinka jausti neapibrėžtą galimybę. Ypač ji žąvi rašant knygą su daugeliu netikėtų posūkių ir atsivėrimų. Tuomet pačiai norisi pasimėgauti siužeto vingiais.

Neketinu čia iškaulyti kūrybinio rašymo pamoką, tačiau man smalsu, kaip jums tai pavyksta – perkelti į romaną savo pasaulėjautą?

Manau, ji neišvengiamai nuspalvina romanų nuotaiką. Autorės pojūtis atsispindi kūrinio šerdyje, ji tampa šviesesnė arba tamsesnė. Ne visada galiu iš anksto

pasakyti, ar romanas išeis tamsus. Mano spalvų paletė gana plati. Pastarasis ką tik užbaigtas romanas išėjo kur kas tamsesnis, nei tikėjau. Taip nutiko būtent todėl, kad pasakojimą nudažė tikrovės reiškiniai. Žinojau, kad mano emocijos turės įtakos, tačiau nesuvokiau, kaip stipriai jos pakeis tekstą.

Galima sakyti, kad kūrinio formą pasirenku sąmoningai, o spalvos iškyla palengva ir kartais būna visai netikėtos.

Tai rašydama jūs pasikliaujate ir nesąmoningomis galiomis?

Taip. Gal jos nėra visiškai nesąmoningos... Pasikliauju šiokių tokių rašto takumu ir natūralia raida.

Gal ir likimu?

Taip, juo irgi. Nors sakau, kad nėra tokio dalyko. *(Juokiasi)*

Nejaugi?

Taip. Universitete studijavau nemaža vokiečių filosofijos, psichoanalizės veikalų. Skačiau daug Jungo. Priėjau prie išvados, kad sutampa mano ir jo požiūriai į tai, kaip gimsta pasakojimo veikėjai, kaip randasi istorijos. Manau, kad visa esmė mumyse jau glūdi, pasitaikius progai ją tik iškapstome. Gal tą procesą teisinga vadinti nesąmoningu, bet, man regis, turinys jau egzistuoja kažkur giliau, tereikia jį aptikti. Knygos rašymas kartais primena autohipnozę.

Autohipnotizuojasi rašytoja, ir kas tuomet dedasi su jos veikėjais? Ar jie patys sprendžia, kaip pasielgti?

Stengiuosi kuo labiau įgalinti savo veikėjus. Ko gero, jie būna dviejų tipų: vieni uoliai vykdo siužeto priesakus, jie man ne itin įdomūs, o kiti išsireikalauja įgaliojimų veikti savarankiškai. Tuomet jau tenka siužetą derinti prie jų įgeidžių. Kaip tik tokių veikėjų dairausi, jie ypač džiugina, nes yra individualūs, patys renkasi kelius. Tokie herojai virsta lyg šventaisiais, nes skaitytojais jais tiki tarsi gyvais žmonėmis. O jie ir yra tokie, nes tampa tikri.

Grįžkime nuo kūrybos prie jūsų gyvenimo. Ar galėtumėte prisiminti, kurie svarbūs įvykiai jame nutiko atsitiktinai, o kurie – jūsų pasirinkimu?

Įdomu. Jei kalbėtume apie atsitiktinumą kaip apie reiškinį, matyt, sutartume, kad daugelį mūsų gyvenimo įvykių sunku laikyti matematiškai atsitiktiniais. Juk visi reiškiniai susideda iš kitų. Tačiau aš tikiu nuotykiiais, atsitiktiniais susitikimais ir pažintimis. Kai kurie įvykiai tampa lemtingi. Ko gero...

Manau, kad mano prosnelės mirtis buvo toks įvykis. Tuomet buvau beveik ketverių. Aprašiau tai „Šokolade“⁴⁹.

Tas romanas jai dedikuotas.

Taip, ji man padarė esminę įtaką. Pajutau tai tik vėliau, nors pamenu iš vaikystės. Prosenelė buvo labai svarbi. Mane smarkiai paveikė jos pačios istorija.

Jums svarbus pasirodė visas prosnelės gyvenimas, ne pati mirtis?

Taip. Tačiau apie jos gyvenimą patyriau tik jai mirus.

Nors atsimenate ją ir gyvą?

O taip, labai gerai atsimenu, nors buvau visai mažytė.

Ji apsisprendė nebevartoti vaistų nuo cukraligės – valgyti, gerti ir gyventi taip, kaip norėjosi pačiai, o ne kaip prisakė gydytojai. Gydymas ją labai slėgė, todėl atkirtusi visai šeimai atsiknisti su patarimais, elgėsi savaip. Numirė tą dieną, kai visi turėjome išsiskirstyti po Kalėdų.

Nesuprasdavau, kodėl mama man vis pasakoja tą istoriją. Prosenelė, žinoma, buvo itin svarbi ir jai. Mano mamos senelė paliko stiprios nepriklausomos moters paveikslo išpaudą. Ji liko pavyzdys, kuriuo verta sekti gyvenime, jei trokšti pats kurti taisykles. Jos likimas buvo sunkus: neraštinga šešiolikmetė ištekėjo už ūkininko, pas kurį mergavo. Vyras žuvo kare, palikęs ją su dviem vaikais didžiuliame ūkyje. Ir ji susitvarkė pati, pasirodė puiki kovotoja su neregėtais jaunos našlės iššūkiais. Prancūzijoje nebuvo įprasta, kad ūkio darbininkams vadovauja moteris, ir dar visai jauna.

Ji mirė jau pagyvenusi.

Nepamenu, kokio ji buvo amžiaus. Nemanau, kad kas nors iš mūsų tai žinojo.

⁴⁹ Britanijoje išleista 1999 m., lietuviškai 2004, 2018 m., iš anglų k. vertė G. Baužytė-Čepinskienė.

Ir jūs kaip svarbų savo gyvenimo įvykį kažkodėl paminėjote kaip tik prosenelės mirtį.

Turbūt tai pirmasis mano gyvenime išties svarbus nutikimas. Iš vaikystės atsime-
nu daugybę dalykų, tačiau šis liko reikšmingiausias.

Jūsų prosenelė vis dar gyvuoja atsiminimuose, pasakojimuose, knygose. Mes, štai, kalbamės apie ją susitikę Vilniuje. Ar susimąstote, kokį įspaudą pati paliksite šiame pasaulyje?

Taip. Juk kiekvienas pasvarstome, ar ne?

Turbūt. Ar manote, kad tai svarbu – pagalvoti apie mirtį ir savo palikimą?

Taip. Tai ne tik svarbu, tai būtina. Žmogui privalu vis taisyti požiūrį į patį save kaip pasaulio centrą. Tai perdėm žmogiška – laikyti save pasaulio bamba, ir be galo sunku įsivaizduoti pasaulį be savęs.

Ši tema patraukli nagrinėti. Paprastai sakau, kad mano taisyklė: „Brangink dieną.“ Neverta pernelyg rūpintis, kaip mane prisimins išėjusią.

Ar jūsų pasaulėvaizdis aprėpia klausimą, kas nutinka su žmogumi po mirties?

Taip. Tikrai. Aš nesu radusi atsakymo, nors teko sutikti daug žmonių, kurie tariasi jį žiną. Manau, kad bene svarbiausia, kas lieka po mūsų, tai kitų žmonių prisiminimai: kaip ir per ką jie atmena išėjusiuosius. Mūsų giminėje prisiminimus skatina pasakojimai ir patiekalų receptai. Mano prosenelė mėgo ruošti visokius patiekalus. Iš tikro žmogų gerai apibūdina jo požiūris į maistą, ką ir kaip jis valgydavo. Mama vis prisiminusi pasakodavo, kaip jos senelė virdavo ar keptavo. Per tuos pasakojimus ir patiekalų receptus mano atmintyje iškyla ir kiti protėviai.

Virtuvė, patiekalai, receptai – svarbi tema jūsų kūryboje, tačiau man regis, per dažnai rašytojos talentas matuojamas jos indėliu į kulinariją. Ar nesijaučiate pakliuvusi į populiarumo pinkles?

(Abu juokiamės)

Jei metams išjungtumėte savo paskyrą tinkluose, gal parašytumėte ką nors visiškai šviežia ir autentiška?

O kuo mano susirašinėjimas su skaitytojais per svetainę skiriasi nuo pokalbių su teta Mere? Gal ir su ja uždrausite kalbėtis?

Bet svetainė skirta pajusti paklausai, taigi ji veikia lyg koks nesiliaujantis rinkos tyrimas?

Žinote, jei siekčiau pataikauti rinkai, būčiau rašiusi „Šokoladas 2“, „Šokoladas 3“ ir „Šokoladas 4“.

Net per interviu jus nuolat klausinėja, kokį šokoladą pati mėgstate, o kartais prasprūsta prašymas: „Na, Joanne, pasidalinkite naujo patiekalo receptu.“
(*Juokiasi*) Štai jums – patriarchija! (*Juokiasi*)

Manote, kad priežastis – ji?

Bent iš dalies. Nežinau, kaip yra čia, bet Jungtinėje Karalystėje moterų parašyti kūriniai vertinami lyg kažin kokie namų rūpesčiams skirti darbeliai, o į vyrų sukurtus romanus, net kai jų tematika ta pati, žiūrima kaip į nagrinėjančius gilumines žmogaus būsenas. Išties įdomu, pastebiu, kad savo šalyje esu kalbinama kitaip nei kolegos vyrai.

Gal vyrai neparašo tokių romanų?

Lygiai tokių kaip maniškiai neparašo, bet pavyzdžiui Johno Lanchesterio romanas – jis išėjo panašiu metu kaip ir „Šokoladas“ – tiesiog prifarširuotas receptų, nuostabi knyga⁵⁰ apie tamsą, gyvenimą tarp žnyplių, susivaržymą. Tačiau joje viskas sukonstruota per receptus, sukasi apie valgius. Ir aš stebėjau jo sėkmę, nes knyga tikrai puiki, skaitydavau visus interviu su juo. Ir žinote ką? Niekas neklausinėjo autoriaus apie valgi! Kalbintojus domino tik pasakotojas, jo psichologija, politinės pažiūros, požiūris į žmogų. Niekam net galvon nešovė teirautis apie kokį nors mėgstamą receptą, nes jis vyras. Naminiai siužeto atspalviai liko nepastebėti, nors jų ten – pilna knyga.

Taigi, esu tikra, jog lytis čia vis dar lemia labai daug. Nors sutinku, kad valgiai – iš pažiūros lengviausia tema pokalbiui užmegzti, todėl taip dažnai už jos kabinamasi.

⁵⁰ „The Debt to Pleasure“, 1996.

Taip.

Nėra lengva narstyti knygoje kitus įvairios gelmės klotus, tad dėmesys savaimė nukrypsta virtuvėn.

Valgių receptais persunkta literatūra lyg ir žada mažiau rizikingą komercinę sėkmę, nors ir šioje nišoje konkurencija, ko gero, milžiniška.

Galbūt. Nors iki „Šokolado“ tokia tendencija nebuvo pastebima. Ji atsirado paskui. „Šokoladas“ atrodė vienišas šiuo požiūriu. Ne visai naujas istoriškai, juk ir iki jo buvo rašyta apie valgius, tačiau vis tiek – itin šviežias. Paskui pasipylė panašūs romanai.

Tuo metu Jungtinėje Karalystėje viešpatavo „naujasis puritonizmas“. Jauni rašytojai stengėsi vaizduoti pasaulį žiauriai realistiškai, perdėm rimtai, pamindami bet kokį jausmingumą, vengdami menkiausių vaizduotės išmonių. Mano knyga atrodė visai nemadinga, tačiau užkabino kitokio pojūčio troškimus. Skaitytojus pagavo noras atsipalaiduoti, pasimėgauti ir patirti tiek gyvenimo, tiek kalbos, tiek valgio jausmingumą.

Puiku. Tačiau man net šie jūsų žodžiai, gyvi autorės paaiškinimai, skamba menčiau įtikinamai nei pats romanas. Tai ką tuomet pasakytumėte apie jo adaptaciją kine? Žiūrovui visada lengviau nei skaitytojui, tačiau jie patiria skirtingą gelmę.

Taip. Žinote, kuo mane nuvylė adaptacija? Filmas man patiko, esu laiminga, kad jis sukurtas, labai džiaugiuosi visu tuo nuotykiu, tačiau gailiuosi štai ko: neperskaičiusieji knygos, pažiūrėję filmą, tarėsi suvokę, apie ką tas romanas...

Cha.

Ir jie nusprendė, kad kitos mano knygos bus panašios į matytą filme pasakojimą. Iki šiol gaunu laišku, vienas atėjo prieš kelias dienas – toks vangus vyriškas atsiprašymas: „Mieloji ponija Harris, kai su žmona pažiūrėjome „Šokoladą“ prieš daugybę metų, pamaniau, kad visos jūsų knygos bus tokios pat kaip tas filmas, taigi jų nė neskaičiau, o neseniai pasiėmiau kitą jūsų kūrinį, perskaičiau su malonumu ir dabar gailiuosi, kad klydau jus vertindamas...“

Tokių atvejų daugybė, nes sunku atskirti filmą nuo knygos, o kino kūrėjai pasuko pasakojimą kita linkme. Ir dabar man nejauku „stumti“ prieš aną įvaizdį, nes juk ne pati perdariau romaną į filmą, turėčiau gerbti kitų darbą. Tik sakau, jog nerašau lengvučių romantiškų komedijų. Tai ne mano daržas.

Filmą pamatė kur kas daugiau žmonių, nei perskaitė knygą. Daugelis žiūrovų nė nenutuokia, kad ji egzistuoja.

Be abejo, nors knyga tapo bestselleriu. Žmonės iki šiol nustemba apie ją išgirdę, dažniau – amerikiečiai. (*Juokiasi*) Filmai daug smarkiau paplinta.

Kad ir šįvakar (skaitymo festivalyje!) bus rodomas tas filmas.

Išties.

Kaip prognozuojate kovos tarp teksto ir vaizdo ateitį?

Nesu tikra, ar prognozuuju. (*Galvoja*) Manau, kad kiekvienas pasakojimas atranda sau terpę. Žmonės pasakodavo istorijas dar iki civilizacijų, vos susibūrę į pulkelius. Pasakojimai plisdavo žodžiu, kartais lydimi muzikos, dažnai – eiliuoti. Dabar turime aibę būdų ką nors papasakoti: filmai, pjesės, žaidimai, atsišaukiančios skaitmeninės terpės... Jų randasi vis naujų. Ir tai nuostabu, nematau čia nieko bloga. Pritariu visiems mėginimams, nes netikiu, jog kuri nors terpė liks išskirtinė. Nemanau, kad filmai ar skaitmeninė erdvė kelia grėsmę knygoms. Tai tik atveria naujų galimybių ką nors papasakoti.

Gražiai atsakėte. Turbūt neprieštaraujate kitų savo kūriniių adaptacijoms?

Visiškai ne. Pardavinėju teisę perdirbti į filmą kiekvieną savo romaną. Tik „Šokoladą“ pastatė neįtikėtinais skubiai, vos išleidus knygą.

Ar esama daugiau filmų pagal jūsų romanus?

Kol kas nieko reikšminga neišaugo: pasirašau sutartį, kažkas užverda, nurimsta, vėl kyla purslai... Šiuo metu kalbama apie du tokius projektus. Nekreipiu į tai daug dėmesio. Vieną apsakymą mėgina ekranizuoti jau penkiolika metų. Džiaugsiuosi, jeigu pavyks, pati tuo tarpu užsiimu kitais darbais. Štai statome miuziklą su Howardu Goodallu.

Nuostabu. (Juokiasi)

Labai laikiu, kas iš to išeis. Dar kuriu spektaklį su grupe, kurioje groju daugybę metų. Projektoriumi rodome vaizdus ir pasakojame istorijas muzika.

Neįtikėtina. Kuo pati grojate?

Bosine gitara ir fleita. Dar ir dainuoju. Ir kuriu pasakojimus. Taigi, esu grupės veidas, jei toks išvis gali būti. Grodami kartu pasakojame istorijas ir pasiekiame kitokią auditoriją nei knygomis. Dalyvauju muzikos festivaliuose, kad ir kaip tai būtų neįprasta rašytojai. Išleisime CD.

Puikuma. Dar vienas klausimas, kurio nenoriu praleisti, yra apie jūsų sinesteziją – kad spalvas suvokiate lyg kvapus.

Aha.

Kadaise esu įgijęs gydytojo specialybę, tačiau vis tiek neįsivaizduoju, kaip jūs atskiriate, kuris kvapas yra tiesiog kvapas, o kuris kyla iš spalvos?

Užmerkiu akis.

Ot asilas...

Kitaip neatskirčiau. Kartais atskiriu, nes aromatas sklinda iš akivaizdaus šaltinio. Pavyzdžiui, šios žalios durys, saulės nušviestos, man dvelkia spragėsiomis. Tačiau juk kambaryje nėra jokių spragėsių, taigi, suprantu, kad kvapo pojūtis kyla dėl žalumos. Užsimerkiu...

(Užsimerkia ir giliai įkvepia)

Jokio spragėsių kvapo. Taip nustatau, kad čia mano smegenų sinestezija.

Primena burtus.

(Juokiasi)

Tačiau užmerkusi akis jūs gi dar atsimenate ir spalvą, į kurią prieš tai žiūrėjote.

Taip, atsimenu, bet ji nebekvepia.

Kritus šešėliui kvapas taip pat pradingtų, jis padvelkia tik nuo skaisčios žalumos. Taigi, moku išvengti netikrų kvapų, o kai kurie jų išties bjaurūs – užsidedu

akinius nuo saulės. Uoslės pojūčius man sukelia tik šviesios ir ryškios spalvos, tamsios – ne.

Tai gana juokinga. Dažnai mėginu paaiškinti šią savybę, bet įsivaizduoju, kad skamba velniškai keistai.

Puikiausiai paaiškinote.

Turiu itin jautrią uoslę. Neseniai išitraukiau kurti kvepalų. Viena laboratorija pagamins kvepalus mano kitąmet išėisiančios knygos tema.

Įdomu.

Labai. Dalis tiražo bus aromatizuota, pagaminsime kvepiančius skirtukus ir dar visko. Buvo smalsu įlįsti į tą laboratoriją. Jie parinko keletą kvapų, ir aš iškart pasakiau, kas juos sudaro. Parfumeriai puolė girti mano nosį. Sakiau: „Nosis kaip nosis.“ O jie: „Ne, ne... Jūs – ypatinga.“ Taip ėmiau žaisti su tikra kvepalų pramone. Noriu pramokti žymiai daugiau, kol kas tik pradedu. Mano sinestezija čia taip pat praverčia, nors ji ir nėra normalus būdas pasauliui pažinti.

Gal ir ne visai įprastas, užtat kaip praplečia vaizduotę! Ačiū, kad papasakojote.

Man pačiai malonu.